

Raadsvoorstel

Raadsvergadering van 9 februari 2021

Datum coll.besl.	27 oktober 2020
Voorstel van	G. Buining
Telefoonnr.	0224 – 210 336
Registratienr.	20.053687
Onderwerp	Begraaftarieven en toekomst gemeentelijke begraafplaatsen

Publiekssamenvatting

Het aantal begrafenissen op de tien gemeentelijke begraafplaatsen neemt sterk af en daarmee de kostendekkendheid van de begraaftarieven. Het college wil de begraaftarieven betaalbaar houden. De raad wordt voorgesteld om begraafplaatsen als gedenkpark te beschouwen en het onderhoud van de begraafplaatsen voortaan niet meer uit de begraaftarieven te bekostigen, maar uit de begroting. Daarnaast wil het college nieuwe mogelijkheden voor begraven en asbestemmingen realiseren.

Voorgesteld besluit

1. De gemeentelijke begraafplaatsen als gedenkpark te beschouwen, het onderhoud te dekken uit algemene middelen, de opbrengst grafrechten te verlagen met € 130.000 en dit te verwerken in de Kadernota 2022;
2. In te stemmen met het aanpassen van de begraaftarieven en die te verwerken in de Verordening Lijkbezorgingsrechten Schagen 2022;
3. In te stemmen met het ontzorgen van rechthebbenden en natuurbegraven mogelijk te maken door de Begraafplaatsverordening en de Verordening Lijkbezorgingsrechten Schagen 2022 aan te passen.

Aanleiding

De afgelopen tien jaar daalt het aantal begrafenissen en asbestemmingen sterk (van 92 in 2009 tot 44 in 2019), waardoor de kostendekkendheid in de nabije toekomst verder onder druk komt te staan. Eind 2017 heeft de gemeenteraad de 100% kostendekkendheid van de begraaftarieven losgelaten. De gemeenteraad wil dat begraven en asbestemmen aantrekkelijk is voor haar inwoners en dat de begraafplaatsen goed benut worden en er netjes uitzien. Mede daarom heeft de gemeenteraad het college opdracht gegeven om in overleg met uitvaartverenigingen de kosten van onderhoud van de begraafplaatsen te verlagen.

Belang

Op veel begraafplaatsen zijn inmiddels vrijwilligers actief. Dit leidt tot een hoge onderhoudskwaliteit. Maar niet tot een substantiële verlaging van de kosten, terwijl het aantal begrafenissen en asbestemmingen, en daarmee de inkomsten, verder afnemen. Om begraven en asbestemmingen aantrekkelijker te maken voor onze inwoners is het noodzakelijk om op een andere wijze naar de begraaftarieven en de benutting van de begraafplaatsen te kijken.

Centrale vraag

Wenst u dat de gemeentelijke begraafplaatsen in de toekomst behouden blijven als gedenkpark voor de inwoners van gemeente Schagen? En wenst u nieuwe mogelijkheden om de onderhoudskosten te verlagen en inkomsten te verhogen voor onze inwoners te realiseren?

Beoogd effect voor samenleving

Het beoogd effect van het raadsbesluit is het in standhouden van de begraafplaatsen, zodat recht wordt gedaan aan de sterke betrokkenheid dat een deel van inwoners van het dorp of de stad voelt bij de plaatselijke begraafplaats. Daarnaast beoogt het besluit, gezien de verslechterende kostendekkendheid, een duurzame financiering van het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen te borgen en het bieden van een aantrekkelijk begraafstarief voor de inwoners.

Kader

- Wet op de Lijkbezorging.
- Begraafplaatsverordening gemeente Schagen 2018
- Verordening Lijkbezorgingsrechten Schagen 2019
- Beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen is beschreven in de beheerplannen Openbaar Gebied van de betreffende kapitaalgoederen.

Argumentatie

Naast het voorstel om begraafplaatsen als gedenkpark te beschouwen zijn drie scenario's uitgewerkt over de toekomst van de begraafplaatsen die aanvullende zijn op dit voorstel.

- Scenario Niet meer ruimen
- Scenario Onderhoudskosten verlagen of inkomsten verhogen
- Scenario Begraafplaats sluiten of overdragen aan andere partij

Begraafplaats als gedenkpark:

Doel: De gemeentelijke begraafplaatsen behouden voor de toekomst als belangrijke plek in dorp of stad om te herdenken.

Gemeente Schagen heeft naast 10 kerkelijke begraafplaatsen ook 10 gemeentelijke begraafplaatsen binnen haar grenzen. Op de gemeentelijke begraafplaatsen zijn ruim 5100 uitgeefbare graven aanwezig. Daarvan zijn er ca. 1700 verhuurd, ca. 1000 zijn koopgraven en cultuurhistorisch waardevolle graven en ca. 2400 graven zijn beschikbaar om uit te geven.

Nu de daling van het aantal begrafenissen en asbestemmingen doorzet (van 92 in 2009 tot 44 in 2019) is het niet zinvol om de begraafplaatsen als een financieel gesloten systeem te beschouwen, waarbij gestreefd wordt naar een zo hoog mogelijke kostendekkendheid.

De begraafplaatsen maken deel uit van de groenstructuur in de gemeente. In dit scenario kiezen we er voor het onderhoud op de begraafplaatsen uit de begroting te bekostigen (duurzaam in stand houden) en dat de begraafplaatsen in stand gehouden worden net als alle andere kapitaalgoederen (algemeen belang). Daarnaast kiezen we ervoor dat de dienstverlening aan de rechthebbenden 100% kostendekkend is (privébelang).

De hoogte van het grafrecht wordt in dit voorstel bepaald op basis van de wettelijke taken uit de wet op de lijkbezorging, goede dienstverlening aan en contractuele verplichtingen met rechthebbenden en een efficiënt begraafproces. Het gaat om de volgende activiteiten:

1. administratie van de begraafplaats;
2. te woord staan en begeleiden (toekomstig) rechthebbenden;
3. onderhoudszorg van koopgraven, cultuurhistorisch waardevolle graven en graven die niet uitgegeven zijn (ca. 3400 graven);
4. onderhoudszorg van graven na het einde van het grafrecht en na afstand door rechthebbenden;

5. communicatie met en toezicht op de aannemer bij grafdelven;
6. innen en invorderen van grafrechten;
7. actualiseren verordening lijkbezorgingsrechten, begraafplaatsverordeningen en de nadere regels;
8. kapitaallasten.

Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid van het begraafproces. Het onderhoudstarief vervalt, omdat onderhoud van groen, bomen, verharding, straatmeubilair e.d. uit de exploitatie van deze kapitaalgoederen bekostigd wordt. De financiële gevolgen zijn uitgewerkt in paragraaf Financiële consequenties aan het eind van dit raadsvoorstel.

Scenario Begraafplaats als gedenkpark kan op z'n vroegst op 1 januari 2022 in werking treden. Voor het zo ver is dient eerst de Begraafplaatsverordening aangepast en door de raad vastgesteld te worden. Vervolgens kunnen de nieuwe tarieven in Verordening Lijkbezorgingsrechten Schagen 2022 opgenomen en door de raad vastgesteld worden.

Overgangsregeling

Het is redelijk en billijk om een overgangsregeling voor bestaande contracten (ca. 1700) vast te stellen, zodat deze rechthebbenden ook profiteren van de nieuwe begraafstarieven. Er zijn twee mogelijkheden. De graftermijn naar rato verlengen of de betaalde rechten naar rato verrekenen en terugbetalen. Het verlengen van de graftermijn vergt het minste inzet. Er is echter geen capaciteit om de overgangsregeling met eigen personeel in te vullen. De administratieve inspanning van de overgangsregeling waarbij de graftermijn wordt verlengd is geraamd op € 47.000. Als de betaalde rechten verrekend en terugbetaald worden valt de administratieve inspanning driemaal zo hoog uit. De voorbereiding dient uiterlijk eind 2021 plaats te vinden en de uitvoering dient begin 2022 afgerond te worden.

Voordelen:

- Recht doen aan de sterke betrokkenheid dat een deel van inwoners van het dorp of de stad voelt bij de plaatselijke begraafplaats;
- Het begraafstarief daalt totaal met 45% met ingang van 1 januari 2022.
- Ook al wordt er weinig begraven of as bestemd, de begraafplaats blijft behouden en onderhouden als groenvoorziening voor alle inwoners;
- De historie van de begraafplaats blijft zichtbaar door het behouden van cultuurhistorisch waardevolle graven en koopgraven (ca. 1000);
- Dienstverlening aan rechthebbenden blijft gewaarborgd;
- Gemeente voldoet aan wettelijke eisen van de Wet op de Lijkbezorging;
- Onderhoudskwaliteit op kwaliteitsniveau beheerplannen Openbaar Gebied, tenzij een hoger kwaliteitsniveau goedkoper is of vanuit de gewenste uitstraling noodzakelijk is;

Nadelen:

- Het onderhoud van de begraafplaatsen drukt op de begroting voor onderhoud groen, wegen en straatmeubilair;
- Vanwege de hoge kwaliteit van het onderhoud op de begraafplaatsen gaat relatief veel geld naar een klein areaal. Daarentegen maken de onderhoudskosten van de begraafplaatsen in absolute zin maar een klein deel uit van onderhoudskosten van al het groen, wegen en straatmeubilair in de gemeente;
- Eenmalige administratieve inspanning nodig om de bestaande contracten aan te passen, volgens de overgangsregeling.

Voorstel Begraafplaats als gedenkpark: Het college heeft besloten om de begraafstarieven betaalbaar te houden door de begraafplaatsen als een gedenkpark te beschouwen, de onderhoudskosten van de begraafplaatsen voortaan te dekken uit de begroting en de overgangsregeling voor bestaande rechthebbenden uit te voeren. De raad wordt gevraagd in te

stemmen met het besluit om de begraafarieven betaalbaar te houden door de begraafplaatsen te beschouwen als gedenkpark en de begraafarieven aan te passen.

Scenario Niet meer ruimen

Doel: capaciteit van de begraafplaatsen volledig benutten en historie extra zichtbaar houden.

A. Niet meer ruimen

Vanuit het oogpunt dat er grote overcapaciteit is op meerdere begraafplaatsen en steeds meer vrijwilligers zich inzetten voor het onderhoud van de begraafplaats in hun woonkern, kan overwogen worden om pas te ruimen als de begraafplaats vol dreigt te raken. Bij de uitgifte van 50 graven per jaar zijn alle begraafplaatsen over ca. 50 jaar vol. Ook kan tegen die tijd gekozen worden voor de aanleg van een nieuwe begraafplaats.

B. Maximum grafrecht 20 jaar

Daarnaast kan overwogen worden om begraven extra aantrekkelijk te maken door na periode van 20 jaar geen grafrecht meer te innen. Dat betekent dat het grafrecht in feite voor onbepaalde tijd wordt verkregen. Het grafrecht vervalt als het grafrecht niet binnen een half jaar na overlijden overgeschreven is op een nabestaande (artikel 16 van de begraafplaatsverordening gemeente Schagen 2018).

Als de begraafplaats vol dreigt te raken kan de gemeente over gaan tot het ruimen van graven waarvan het graf aan de gemeente is vervallen of waarvan de rechthebbende afstand heeft gedaan. Deze graven kunnen weer opnieuw uitgegeven worden.

Zolang deze graven onderhouden worden door de rechthebbende of vrijwilligers komt het grafonderhoud niet ten laste van de gemeente. Als er geen rechthebbenden of vrijwilligers (meer) zijn, komen de kosten voor grafonderhoud volledig ten laste van de gemeente. Zo blijft gewaarborgd dat de begraafplaats een nette uitstraling behoudt.

Voordelen:

- Extra inspanning voor het bewaren van de historie van de inwoners, die hun bijdrage hebben geleverd aan de opbouw en de levendigheid van het dorp of de stad.
- Sociale cohesie door samenwerken op de begraafplaats en begraafplaats in ere houden binnen de dorpsgemeenschap.
- Geen extra kosten voor gemeente als vrijwilligers grafonderhoud uitvoeren.
- Eenvoudiger administratie door vervallen van het verlengen van grafrecht.

Nadelen:

- Het grafrecht dient hoger te zijn dan in scenario begraafplaats als gedenkpark, omdat de gemeente veel meer graven dient te onderhouden in het geval er geen vrijwilligers voor beschikbaar zijn. Bovendien zal het grafrecht veel sneller toenemen dan bij scenario 'begraafplaats als gedenkpark' om het begraafproces kostendekkend te houden.
- Op een aantal begraafplaatsen raakt de begraafplaats binnen 10 jaar vol waardoor toch al op korte termijn geruimd moet worden.
- Als er geen vrijwilligers (meer) zijn om het grafonderhoud te doen kunnen de extra kosten voor de gemeente in de loop van 40 – 50 jaar oplopen tot € ca. 1.020.000 (incl. inflatiecorrectie 2% per jaar)
- Derving van grafrecht, omdat na 20 jaar niet meer verlengd kan worden. De inkomsten uit grafrecht nemen binnen 20 jaar af met 70% tot ca. € 90.000 per jaar. En de afname is het grootst in de periode dat veel van de huidige verlengingen aflopen.

*Besluit scenario niet meer ruimen: Het college heeft besloten om dit scenario niet te kiezen. Enerzijds omdat dit scenario onevenredige druk legt op de begroting en anderzijds vanwege financiële risico's, omdat het erg leunt op de inzet van vrijwilligers. Bovendien zorgt variant **B Maximum grafrecht 20 jaar** voor een substantiële daling van de opbrengsten grafrecht, waardoor het grafrecht extra moet stijgen om het begraafproces kostendekkend te houden. Al snel zal de discussie terugkomen dat de grafrechten als te hoog ervaren worden.*

Scenario Onderhoudskosten verlagen of inkomsten vergroten

Hieronder wordt nader ingegaan op meerdere mogelijkheden om de onderhoudskosten van begraafplaatsen te verlagen of de inkomsten te vergroten. Deze mogelijkheden zijn geïnventariseerd tijdens de avond met uitvaartverenigingen en begrafenisondernemers op 23 oktober 2019 in de Aula van begraafplaats Sint Maartensbrug. De mogelijkheden zijn voorgelegd aan het inwonerspanel van gemeente Schagen in mei 2020.

A. Onderhoud door vrijwilligers

Doel: aantrekkelijk maken van onderhoud door vrijwilligers.

70% van de inwoners vindt het acceptabel als vrijwilligers begraafplaatsen onderhouden, mits er genoeg vrijwilligers zijn, de gemeente kwaliteitseisen stelt aan het onderhoud en de vrijwilligers respectvol werken. 10% vindt dat het onderhouden van begraafplaatsen betaald werk moet zijn dat door de gemeente uitgevoerd moet worden.

In dit alternatief voeren vrijwilligers het dagelijks onderhoud van een deel of de gehele begraafplaats uit. De gemeente blijft groot onderhoud en vervangingen uitvoeren. De vrijwilligers sluiten zo nodig een groenadoptieovereenkomst met de gemeente en krijgen van de gemeente ondersteuning met gereedschap en persoonlijke beschermingsmiddelen.

Al vele jaren onderhouden vrijwilligers op begraafplaats Callantsoog de oude grafstenen bij de ingang. Ook zorgen ze voor de puntjes op de i op de rest van de begraafplaats. Op begraafplaats Tuitjenhorn zijn sinds vorig jaar steeds meer vrijwilligers aan de slag. Het onderhoudsniveau is door hun inzet flink toegenomen. De begraafplaats Waarland wordt sinds januari 2020 op succesvolle wijze onderhouden door een grote groep enthousiaste vrijwilligers. De vrijwilligers realiseren een hoge onderhoudskwaliteit. Naar aanleiding van de vragen aan het inwonerspanel Schagen hebben zich tientallen inwoners gemeld om mee te helpen moet het onderhoud op een begraafplaats. Zeker de helft van deze vrijwilligers is inmiddels aan de slag, onder andere op de begraafplaatsen Tuitjenhorn, Schagen, Sint-Maarten, Sint Maartensbrug en Callantsoog.

Het college stimuleert de inzet van vrijwilligers. Onder andere met (een bijdrage voor) gereedschap en persoonlijke beschermingsmiddelen.

B. Ontzorgen rechthebbenden

Doel: ontzorgen rechthebbenden bij huren graf.

Uit de antwoorden op de vragen aan het inwonerspanel blijkt dat inwoners behoefte hebben om ontzorgt te worden als ze een graf huren. Door vroegtijdig reserveren tegen een gunstig tarief, langere graftermijnen van 50 en 75 jaar bij de uitgifte van een graf en de mogelijkheid om grafonderhoud door de gemeente uit te laten voeren tegen een bijdrage. Om de kosten voor grafonderhoud te dekken dient het tarief voor grafonderhoud € 55,00/graf/jaar te bedragen en geïndexeerd te worden. Als het grafonderhoud voor meerdere jaren wordt afgekocht kan de staffel gebruikt worden, die nu voor onderhoud van de begraafplaats geldt in de Verordening lijkbezorgingsrechten Schagen.

Het college heeft besloten om deze wensen van inwoners mogelijk te maken door ze op te nemen in de begraafplaatsverordening en de verordening Lijkbezorgingsrechten. En het tarief voor reservering gelijk te stellen aan het grafrecht. De raad wordt gevraagd om in te stemmen met dit besluit.

C. Natuurbegraven in gedenkpark Sint Maartensbrug

Doel: Invulling geven aan de behoefte voor natuurbegraven op een gemeentelijke begraafplaats.

Inwoners (20%) stellen de mogelijkheid om begraven te worden in een natuurgraf in de eigen gemeente op prijs. Hoewel Natuurbegraafplaats Geestmerloo in Alkmaar recent geopend is en zeer in trek is, verwachten we dat er voldoende vraag is om op begraafplaats Sint Maartensbrug natuurgraven ter beschikking te stellen. Door de grasvelden aan de westzijde van de begraafplaats

sober en natuurlijk in te richten ontstaan intieme en ook open plekken waar plaats is voor 200 – 250 natuurgraven. Deze graven worden uitgegeven voor onbepaalde tijd (zolang de begraafplaats haar bestemming behoudt) tegen een marktconform tarief. Het graf maakt onderdeel uit van de natuurlijke omgeving, waarop geen grafbedekking geplaatst mag worden.

Tarieven 2020 van natuurbegraafplaatsen in Nederland:

Grafrecht	Geestmerloo	Heidepol	Koningsakker	Voorstel Sint Maartensbrug
1 persoon	€ 4.250	€ 4.250	€ 4.250	€ 3.500
2 personen	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 6.250
1 urn	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 1.650
2 urnen	€ 3.000	-	€ 3.000	€ 2.450

Het aanbrengen van biodiverse beplanting en de aanschaf van apparatuur om met GPS graven uit te zetten en te lokaliseren ramen we op maximaal € 55.000. Bij ca. 16 reserveringen is de investering terugverdiend.

De tarieven voor Sint Maartensbrug komen overeen met ruim 2x het grafrecht van 20 jaar.

Het college heeft besloten om natuurbegraven mogelijk te maken op begraafplaats Sint Maartensbrug door de begraafplaatsverordening en de verordening lijkbezorgingsrechten aan te passen en biodiverse beplanting aan te planten binnen het huidige budget. De raad wordt gevraagd om in te stemmen met dit besluit.

D. Overige nieuwe mogelijkheden

Doel: stimuleren van de benutting van de gemeentelijke begraafplaatsen door nieuwe doelgroepen te faciliteren.

Strooiveldjes

40% van de inwoners, die kiezen voor cremieren, overwegen om hun as op een strooiveldje uit te laten strooien.

Het college zorgt ervoor dat op alle begraafplaatsen, waar daar ruimte voor is, strooiveldjes worden gemarkeerd met een eikenhoutenpaal. Omdat er bij de inwoners nauwelijks behoefte aan is, komt er geen mogelijkheid om naampaatjes op deze paal te bevestigen.

Begraven van dieren

Door op een deel van de begraafplaats dieren te begraven kan de overcapaciteit op onze begraafplaatsen benut worden. In Nederland zijn enkele gemeenten die hiervoor kiezen. In Zandvoort is op een afgescheiden deel van de algemene begraafplaats een dierenbegrafplaats ingericht. Zie: <https://www.begraafplaatszandvoort.nl/dierenbegrafplaats/>

27% van de inwoners wil graag dat dieren op een gemeentelijke begraafplaats begraven kunnen worden. En 20% van de inwoners stelt het op prijs als de mogelijkheid bestaat om met hun huisdier begraven te worden. Een ruime meerderheid is erop tegen dat dieren op een gemeentelijke begraafplaats worden begraven.

In onze gemeente zijn een dierenbegrafplaats in Waarland en een dierencrematorium in De Stolpen aanwezig. Er zijn in Schagen geen mogelijkheden om samen met je dier begraven te worden.

Het college heeft besloten om het begraven van dieren of het begraven samen met een dier niet te faciliteren op een gemeentelijke begraafplaats, omdat daartoe in de markt al initiatieven zijn genomen en het begraven van dieren op een gemeentelijke begraafplaats gevoelig ligt bij veel inwoners.

Planten gedenkboom

65% van de inwoners zou willen dat er een plek is in de gemeente om een gedenkboom voor een overledene te planten. In het wildrijk is het Bos der omarming voor overleden kinderen. Er zijn kansen om in kader van de groenstructuurvisie Schagen een Bos der Omarming te ontwikkelen waar gedenkbomen voor overledenen (volwassenen en kinderen) geplant kunnen worden.

Het college zal deze kansen benutten als ze zich voordoen door een locatie beschikbaar te stellen.

Herdenkingsbijeenkomst in de openlucht

Ruim 60% van de inwoners zou willen dat het mogelijk is om herdenkingsbijeenkomsten in de openlucht te doen. Nu gebeurt dat wel eens op begraafplaats Schagen. Het is nodig om deze behoefte verder te onderzoeken, zodat duidelijk wordt hoe de gemeente deze behoefte kan ondersteunen.

Het college onderzoekt in 2021 wat nodig is om herdenkingsbijeenkomsten in de openlucht te faciliteren.

Informatievoorziening

Een meerderheid van de inwoners ziet de gemeentewebsite en de uitvaartondernemer als belangrijkste informatiebronnen. De inwoners hebben vooral behoefte aan informatie over de regelgeving rond uitvaarten, de kosten van een uitvaart en de begraafplaatsen (locaties en openingstijden). Deze informatie staat nog niet allemaal op www.schagen.nl. Er zijn kansen om de algemene webpagina aantrekkelijker maken en meer informatie over de mogelijkheden per begraafplaats op te nemen. We willen aandacht besteden aan het verbeteren van informatie op onze website nadat de begraafplaatsverordening is vastgesteld in 2021. We blijven uitvaartondernemers vroegtijdig voorzien van de nieuwe begraafstarieven en attenderen hen op nieuwe mogelijkheden en de informatie op de gemeentewebsite.

Het college neemt de verbetering van de informatievoorziening via www.schagen.nl in de loop van 2021 ter hand.

Scenario Onderzoek naar wat ervoor nodig is om met begraven te stoppen of om een begraafplaats elders onder te brengen

Doel: De overcapaciteit aan graven terugbrengen en zo de kosten voor beheer en onderhoud van de begraafplaatsen verlagen.

Volgens de Wet op de Lijkbezorging dient gemeente Schagen **één** gemeentelijke begraafplaats in stand te houden. De tien gemeentelijke begraafplaatsen hebben een structurele overcapaciteit aan graven. De overcapaciteit neemt toe, omdat het aantal begrafenissen op gemeentelijke begraafplaatsen naar verwachting verder afneemt.

Uit de antwoorden van het inwonerspanel blijkt dat 54% van de inwoners welwillend staat tegenover het stoppen met begraven op begraafplaatsen waar nauwelijks begraven wordt. Daarnaast vindt 49% van de inwoners het acceptabel als de gemeente begraafplaatsen sluit na het verlopen van de graftermijnen en de begraafplaats een andere bestemming geeft, zoals een park.

Gezien de te verwachten afname van het aantal begrafenissen is het raadzaam om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om op termijn te stoppen met begraven op enkele begraafplaatsen of begraafplaats over te dragen aan een andere organisatie.

Het college houdt de komende jaren kansen in de gaten om een begraafplaats over te dragen aan een andere organisatie en onderzoekt de mogelijkheden om op termijn te stoppen met begraven op enkele begraafplaatsen waar al weinig begraven wordt.

Maatschappelijk draagvlak

Maatschappelijk draagvlak voor de begraafplaatsen blijkt uit:

- Bijeenkomst met Uitvaartverenigingen en begrafenisondernemers op 23 oktober 2019
- Antwoorden van het inwonerspanel Schagen over uitvaart en begraafplaatsen in mei 2020
- Gespreken met betrokken inwoners, vrijwilligers en rechthebbenden op de begraafplaatsen
- Pilot Waarland

Rechthebbenden, inwoners en ondernemers die zich betrokken voelen bij de begraafplaats vinden het van groot belang dat de begraafplaats blijft bestaan en netjes onderhouden wordt.

In mei 2020 zijn vragen over uitvaart en begraafplaatsen voorgelegd aan het inwonerspanel van gemeente Schagen. Dit rapport is in juli 2020 door de griffie beschikbaar gesteld aan de raadsleden (of zie www.schagen.nl/inwonerspanel). Veel van deze vragen zijn ook besproken met bestuursleden van Uitvaartverenigingen en begrafenisondernemers op de informatieavond over de toekomst van begraven op 23 oktober 2019.

Enkele in het oog springende uitkomsten zijn dat 89% van de inwoners nagedacht heeft over zijn of haar uitvaart en dat 2/3de kiest voor cremieren. Slechts 20% van de inwoners die kiest voor begraven, wil begraven worden op een gemeentelijke begraafplaats. In de afgelopen vijf jaar stierven gemiddeld 400 inwoners per jaar in gemeente Schagen. Daarvan koos 10% voor een begravenis of asbestemming op één van de tien gemeentelijke begraafplaatsen.

Tijdens de bijeenkomst met Uitvaartverenigingen en begrafenisondernemers op 23 oktober 2019 hebben meerdere aanwezigen zich expliciet uitgesproken voorstander te zijn van het scenario begraafplaats als gedenkpark. Al met al is te verwachten dat er maatschappelijk draagvlak is voor scenario begraafplaats als gedenkpark.

Financiële consequenties

Scenario begraafplaats als gedenkpark heeft financiële gevolgen voor de begroting en de hoogte van de grafrechten.

Kostendekkendheid

Momenteel vormen verlengingen het grootste aandeel in de inkomsten. In de afgelopen jaren werd het grafrecht van ca. driekwart van de graven verlengd. Bij urnen ligt het verlengingspercentage veelal lager en varieert sterk per jaar (zie tabel).

% verlenging	2015	2016	2017	2018	2019
graf	73	77	60	64	65
urn	81	30	26	67	40

Omdat het aantal nieuwe uitgiffen van graven sterk terugloopt is te verwachten dat het aantal verlengingen in de toekomst ook sterk terug zal lopen. We ervaren dat de derde generatie minder genegen is de grafrechten van opa en/of oma te verlengen. Aan de andere kant zien we dat het actief aanschrijven van rechthebbenden als het grafrecht afloopt en het actief bovengronds ruimen van graven, nadat rechthebbenden afstand hebben gedaan, leidt tot een lichte toename van het aantal verlengingen. Desondanks zal de kostendekkendheid van de begraafplaatsen de komende decennia sterk dalen.

Tariefvergelijking naastgelegen gemeenten

Ten opzichte van de omliggende gemeenten hanteert gemeente Schagen onder gemiddelde begraaf tarieven (zie tabel). Gemeente Bergen heeft sinds dit jaar het tarief voor onderhoud laten vervallen. De andere gemeenten laten hun tarieven licht stijgen. Langedijk streeft naar 100% kostendekkendheid met hoge tarieven tot gevolg. In de laatste kolom is het tarief van scenario begraafplaats als gedenkpark opgenomen.

Vergelijking tarieven 2020	Schagen	Alkmaar	Bergen	Den Helder	Hollands Kroon	Langedijk	Schagen gedenkpark
Begraven	660	766	726	1061	676	1190	660
Verlenen grafrecht particulier graf 20 jaar	1840	1503	3115	2606	998	1655	1650
onderhoud 20 jaar	1128	1889	-	-	1284	2993	0
begraven totaal	3628	4158	3841	3666	2957	5838	2310
Bijzetten urn	112	125	181	119	146	319	112
Verlenen particulier urnengraf 10 jaar	460	547	935	1314	338	827	415
onderhoud 10 jaar	677	1127	-	-	642	1497	0
urnengraf totaal	1248	1799	1116	1433	1125	2643	527

Begraafplaats als gedenkpark

Scenario begraafplaats als gedenkpark speelt in op de afnemende kostendekkendheid, duurzame financiering van beheer en onderhoud en het aantrekkelijker maken van de grafrechten.

De totale kosten voor de wettelijke taken, dienstverlening en een efficiënt begraafproces ramen wij op € 160.000. Dit wordt nog steeds gedekt uit de grafrechten. De huidige inkomsten in de begroting 2020 zijn geraamd op € 290.000. Het bedrag op te vangen binnen de begroting bedraagt dus € 130.000. Dit betreft onderhoudswerkzaamheden, ondersteunende diensten en kapitaallasten. Het huidige tekort van ruim € 70.000 is al verwerkt in de huidige meerjarenraming. De opbrengst grafrechten wordt structureel afgeraamd met € 130.000 vanaf 2022.

Als de raad hiermee instemt kunnen **de onderhoudskosten vervallen** en kan het grafrecht met 10% verlaagd worden. Het grafrecht voor een huurtermijn van 20 jaar komt dan uit op € 1650. De nieuwe tarieven worden opgenomen in Verordening Lijkbezorgingsrechten Schagen 2022. De grafrechten worden vanaf dat moment geïndexeerd volgens de consumentenprijsindex.

Overgangsregeling

De administratieve inspanning van de overgangsregeling waarbij de graftermijn wordt verlengd is geraamd op € 47.000. Dit bedrag wordt gedekt uit het centrale personeelsbudget begroting 2021.

Communicatie van het besluit

- met een persbericht en een artikel op www.schagen.nl
- aanpassing van de vraag-antwoorden op www.schagen.nl
- publicatie van de begraafplaatsverordening en Verordening Lijkbezorgingsrechten in het Gemeentebled

Realisatie van het besluit

- Het besluit leidt tot aanpassing van de begraafplaatsverordening gemeente Schagen 2018 en vaststelling door de gemeenteraad in het tweede kwartaal van 2021 en aanpassing van de Verordening Lijkbezorgingsrechten Schagen in de nazomer van 2021 en vaststelling door de gemeenteraad eind 2021. Met ingang van 2022 gaan de nieuwe begraafarieven in.

Gelet op het vorenstaande, stellen wij u voor bijgaand besluit vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schagen,

gemeentesecretaris

burgemeester

De heer N.H. Swellengrebel

Mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen

Gepubliceerde bijlagen:

geen